

RAPORT ANUAL DE PROGRES

**PRIVIND IMPLEMENTAREA PROIECTULUI
„CONSOLIDAREA CONTROLULUI TUBERCULOZEI
ÎN REPUBLICA MOLDOVA”,
ANUL 2016**

INFORMAȚII GENERALE DESPRE GRANT

Titlul Programului	Consolidarea controlului tuberculozei în Republica Moldova, 2015-2017
Donator:	Fondul Global pentru Combatere SIDA, Tuberculozei și Malariei
Numărul grantului	MDA-T-PAS
Recipientul Principal:	Centrul pentru Politici și Analize în Sănătate (Centrul PAS)
Data semnării acordului:	Mai 2015
Finanțarea aprobată:	6,116,310.00 Euro
Perioada de raportare:	01 ianuarie 2016– 31 decembrie 2016

ACRONIME ȘI ABREVIERI

AFI	Asociația Obștească „AFI”
AMP	Asistența Medicală Primară
APL	Autoritate Publică Locală
BOM	Biserica Ortodoxă a Moldovei
CCSTB	Centru Comunitar pentru suportul pacienților cu tuberculoză
CNC	Consiliul național de coordonare a programelor naționale de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA, infecțiilor cu transmitere sexuală și control al tuberculozei
DOT	Tratament Direct Supravegheat
DOTS	Directly Observed Treatment, Short Course (tratament de scurtă durată direct observat)
Fondul Global	Fondul Global pentru Combaterea SIDA, Tuberculozei și Malariei
FSM	Fundația Soros-Moldova
HIV	Virusul Imunodeficienței Umane
IFP	Institutul de Ftiziopneumologie ”Chiril Draganiuc”
M&E	Monitorizare și Evaluare
MDR-TB	Tuberculoză multi-drogrezistentă
MMPSF	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei
MS	Ministerul Sănătății
OMS	Organizația Mondială a Sănătății
ONG	Organizație Neguvernamentală
PGM	Program de Granturi Mici
PNCT	Programul Național de Control al Tuberculozei
PTH	Persoanele care trăiesc cu HIV
SIDA	Sindromul Imunodeficienței Umane
SR	Sub-recipient
RP	Recipient principal
TB	Tuberculoză
USMF	Universitatea de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”
XDR-TB	Tuberculoză cu rezistență extinsă

CUPRINS

INFORMAȚII GENERALE DESPRE GRANT	1
ACRONIME ȘI ABREVIERI	2
INTRODUCERE.....	4
DESCRIEREA GENERALĂ A PROIECTULUI	5
SUMARUL REALIZĂRILOR	7
ACTIVITĂȚILE IMPLEMENTATE ȘI REZULTATE	10
OBIECTIVUL 1. ASIGURAREA ACCESULUI UNIVERSAL LA DIAGNOSTIC CALITATIV ȘI RAPID LA TOATE FORMELE DE TB, INCLUSIV M/XDR-TB	10
<i>Activitatea: Implementarea Xpert MTB / RIF la nivel raional, în penitenciare și centrele SIDA</i>	<i>10</i>
<i>Activitatea: Participarea la evenimente internaționale tematice a personalului implicat în implementarea Xpert-ului în Moldova</i>	<i>11</i>
OBIECTIVUL 3. CONSOLIDAREA ABORDĂRILOR CENTRATE PE PACIENT PENTRU TRATAMENTUL TB MDR / XDR	11
<i>Activitatea: Acordarea suportului motivațional pacienților MDR / XDR pentru aderență la tratament;</i>	<i>11</i>
<i>Activitatea: Suportul Centrelor Comunitare</i>	<i>12</i>
<i>Activitatea: Vizitele de monitorizare / supervizarea Centrelor Comunitare</i>	<i>13</i>
<i>Activitatea: Programul de granturi mici pentru ONG</i>	<i>13</i>
<i>Activitatea: Participarea la evenimente internaționale a reprezentanților societății civile</i>	<i>15</i>
<i>Activitatea: Consolidarea activităților de advocacy, comunicare și mobilizare socială/informare și educare în domeniul prevenirii MDR TB</i>	<i>16</i>
OBIECTIVUL 4. ÎMBUNĂTĂȚIREA MANAGEMENTULUI TB ASOCIATE CU INFECȚIA HIV.....	17
<i>Activitatea: Consolidarea capacităților naționale în realizarea unui control eficient al co-infecției TB/HIV.....</i>	<i>17</i>
ANEXĂ: LISTA ONG-URILE CARE AU IMPLEMENTAT PROIECTE ÎN DOMENIUL TB ÎN CADRUL PROGRAMUL DE GRANTURI MICI ÎN 2016.....	19
ANEXĂ: REZULTATELE ATIVITĂȚILOR REALIZATE DE ONG-URILE CARE AU IMPLEMENTAT PROIECTE ÎN DOMENIUL TB ÎN CADRUL PROGRAMUL DE GRANTURI MICI ÎN 2016.....	22
INDICATORII DE PERFORMANȚĂ AI PROGRAMULUI.....	43
UTILIZAREA FONDURILOR	47

INTRODUCERE

Ca urmare a necesității controlului tuberculozei în Republica Moldova, precum și costului ridicat al intervențiilor complexe în domeniu, Consiliul național de coordonare a Programelor Naționale de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA, infecțiilor cu transmitere sexuală și control al tuberculozei a aplicat pentru suport financiar suplimentar de la Fondul Global de Combatere a SIDA, Tuberculozei și Malariei în cadrul noului mecanism de finanțare (NMF).

În rezultat, Fondul Global a aprobat finanțarea Aplicației înaintate de CNC în scopul susținerii activităților stipulate în Programul Național de Control al Tuberculozei.

Începând cu Runda a 8-a, în conformitate cu cerința donatorului, este implementat mecanismul dublu de urmărire a finanțării (Dual tracking finance), respectiv resursele financiare ale Fondului Global destinate țării sunt gestionate prin intermediul a doi Recipienți Principali (RP) - guvernamental și neguvernamental.

Centrul pentru Politici și Analize în Sănătate (Centrul PAS), organizație independentă, neguvernamentală, necomercială și non-profit, a fost selectată în calitate de Recipient Principal neguvernamental de către CNC, în baza unui concurs deschis și transparent.

Astfel, conform acordului de grant nr. MOL-T-PAS, implementarea grantului este 01 iulie 2015-31 decembrie 2017.

În conformitate cu Aplicația țării și acordul de grant, în grantul NMF sunt determinați doi Sub-recipienți pentru implementare a anumitor componente ale programului:

- Fundația Soros-Moldova;
- Asociația Obștească "AFI".

Centrul PAS împreună cu Sub-recipienții implementează activitățile grantului în colaborare cu Consiliul național de coordonare a Programelor Naționale de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA, infecțiilor cu transmitere sexuală și control al tuberculozei, Ministerul Sănătății, Programul Național de Control al Tuberculozei, instituțiile din subordinea ministerului, autoritățile publice locale, Oficiul OMS din Moldova și organizațiile neguvernamentale active în domeniul TB.

DESCRIEREA GENERALĂ A PROIECTULUI

Tuberculoza a reapărut ca o amenințare pentru sănătatea publică la începutul anilor 1990, după destrămarea Uniunii Sovietice, iar povara acesteia rămâne destul de înaltă în Republica Moldova. În conformitate cu datele OMS la momentul scrierii aplicației de țară, în 2013, incidența tuberculozei (cazuri noi și recidive) era estimată la 159 cazuri per 100.000 locuitori, ceea ce reprezenta una din cele mai ridicate rate printre 53 de țări ale Regiunii Europene a OMS. ¹ Rata de depistare a tuberculozei, conform OMS (toate cazurile), înregistrată în Republica Moldova în 2013 era de 81%. ¹ Conform datelor pentru anul 2015, incidența tuberculozei a scăzut la 152 cazuri per 100.000 locuitori, iar rata de depistare a crescut la 86%, însă Republica Moldova ramâne în continuare în topul țărilor cu incidența înaltă din Regiunea Europeană a OMS. ²

Potrivit datelor Programului Național de Control al Tuberculozei (PNCT) cu privire la notificare, în 2013 comparativ cu 2015 s-au înregistrat în total 5062 (2015 - 4203) de cazuri de TB toate tipurile, 124,4 la 100,000 locuitori (în 2015-103,2 la 100,000 locuitori) ; dintre acestea, 4488 (2015 - 3599) au fost cazuri noi și recidive. Rata mortalității TB a fost de 11,3 la 100,000 locuitori în 2013 (459 de decese atribuite TB toate formele), iar în 2015 a fost 10 la 100,000 (406 decese). Situația epidemiologică este și mai precară în Transnistria, unde ratele indicatorilor sunt mai mari decât media pe țară. Rata mortalității TB în 2013 a fost egală cu 20,5 la 100,000 comparativ cu media de 9,9 în restul Republicii Moldova.

Principala provocare pentru Programul Național TB (PNCT) și principalul obstacol pentru un control eficient a TB în țară este povara înaltă a rezistenței la medicamentele antituberculoase, rata acesteea fiind una dintre cele mai ridicate din lume. OMS estima numărul de cazuri TB-MDR la 1.700 (1.600 - 1.700) în 2013 ³ din totalul cazurilor TB notificate. Datele PNCT aratau că în ultimii ani dinainte de 2013, în baza testelor de sensibilitate, prevalența MDR reprezintă 24-26% printre cazurile noi și peste 60% - printre cazurile tratate anterior, iar în 2015 28.3% dintre cazurile noi și 62.2% dintre recidive au fost rezistente la medicamente.

În ceea ce privește co-infecția TB/ HIV, în 2013, 4279 pacienți cu TB (toate formele) au fost testați la HIV, și 265 dintre ei au fost depistați ca fiind HIV-pozitivi (5,9%) ; în 2015, 3410 pacienți cu TB (toate formele) au fost testați la HIV, și 292 dintre ei au fost depistați ca fiind HIV-pozitivi (8,1%). În timp ce aproape toți pacienții cu TB în tratament sunt testați la HIV, examinarea la TB printre PTHIV este scăzută. De asemenea, din 314 cazuri de TB /HIV depistate în 2013, doar 160 (50,9%) au primit tratament antiretroviral, potrivit datelor PNCT.

Succesul tratamentului pentru cohorta anului 2012, cazuri noi cu microscopie pozitivă, a fost de 62,6%, decese - 10%, eșec - 4% și 8% dintre pacienți au fost pierduți din supraveghere (date PNCT). Rezultatele finale ale tratamentului MDR-TB disponibile pentru cohorta anului 2011 la etapa depunerii cererii de finanțare pentru grantul 2015-

¹Sursa: Raportul General pe Tuberculoză 2014, Indicatorii cheie pentru Regiunea Europeana a OMS (http://who.int/tb/publications/global_report/indicators_european_region.pdf?ua=1), p. 33.

² Sursa: Raportul General pe Tuberculoză 2016, Indicatorii cheie pentru Regiunea Europeana a OMS (<http://apps.who.int/medicinedocs/documents/s23098en/s23098en.pdf>), p.184

³Sursa: Raportul General pe Tuberculoză 2014, Indicatorii Cheie pentru Regiunea Europeană OMS (http://who.int/tb/publications/global_report/indicators_european_region.pdf?ua=1), p. 74.

2017, aratau o rata de succes a tratamentului joasă, egală cu 54,3%⁴, dar mai înaltă comparativ cu cohorțele din precedenții trei ani, unde succesul tratamentului a fost de 47-50.3%.

În decursul ultimilor ani, indicatorii s-au îmbunătățit, astfel, ultimele date disponibile arată că pentru cohorta anului 2014, cazuri noi cu microscopie pozitivă, 80,2% au fost tratate cu succes, decese – 9,9%, eșec – 3,3% și 5,3% dintre pacienți au fost pierduți din supraveghere (date PNCT). Rezultatele finale ale tratamentului MDR-TB sunt disponibile pentru cohorta anului 2013, unde rata de succes a tratamentului este egală cu 57,2%, comparativ cu ținta propusă de 60%.

În contextul profilului epidemiologic și provocărilor programatice, obiectivul general al programului este de a reduce povara tuberculozei (inclusiv TB MDR/XDR) în Republica Moldova prin asigurarea accesului comun la diagnostic și tratament de calitate, implementarea abordărilor durabile centrate pe pacient, abordarea necesităților grupurilor cu risc sporit și consolidarea capacității de management al PNCT. Programul acoperă întregul spectru de aspecte ale controlului tuberculozei, inclusiv performanța generală a serviciilor de control al tuberculozei și abordări intersectoriale pentru controlul TB, DR-TB și TB/HIV, cu o atenție deosebită la necesitățile persoanelor vulnerabile și cu risc sporit.

Principiile și prioritățile programului sunt în concordanță cu politicile și orientările internaționale, inclusiv cele prevăzute în Planul de Acțiuni Consolidat pentru Prevenirea și Combaterea Multidrog - și Rezistența Extinsă la Medicamente pentru Tuberculoză în Regiunea Europeană a OMS, 2011-2015, precum și cu principiile Strategiei Globale Post-2015 și Obiectivele pentru Prevenirea Tuberculozei, Îngrijire și Control, aprobate recent de Adunarea Mondială a Sănătății. Proiectul este, de asemenea, un element integrant al Programului Național de Control al Tuberculozei și implică actori guvernamentali relevanți și organizații non-guvernamentale.

Programul susține și fortifică intervențiile care au fost sprijinite anterior de Fondul Global, precum și activități noi, cum ar fi implementarea tehnologiilor de diagnostic molecular rapid (GeneXpert) în instituții la nivel raional de prestare a serviciilor medicale. În același timp, activitățile programului sunt planificate ținând cont de contribuția crescândă a Guvernului pentru preluarea principalelor necesități financiare ale programului, inclusiv preluarea treptată a procurării medicamentelor TB de linia a doua. Intervențiile programului acoperă atât sectorul civil, cât și sectorul penitenciar, precum și regiunea Transnistria adresând, prin urmare, problema accesului limitat la serviciile esențiale TB pentru populația care locuiește în această regiune.

Scopul programului:

Reducerea poverii tuberculozei (inclusiv TB MDR/ XDR-) în Republica Moldova, prin asigurarea accesului comun la diagnostic și tratament de calitate, implementarea abordărilor durabile centrate pe pacient, abordarea necesităților grupurilor cu risc sporit și consolidarea capacității de management al PNCT.

Strategii :

- Asigurarea accesului comun la diagnostic rapid și de calitate a tuturor formelor de TB, inclusiv M / XDR-TB ;
- Consolidarea abordărilor centrate pe pacient pentru tratamentul TB MDR / XDR ;

⁴Sursa: [Raportul General pe Tuberculoză 2014, Indicatorii Cheie pentru Regiunea Europeană OMS \(http://who.int/tb/publications/global_report/indicators_european_region.pdf?ua=1 \)](http://who.int/tb/publications/global_report/indicators_european_region.pdf?ua=1), pg. 100.

- Îmbunătățirea managementului tuberculozei asociate cu HIV ;
- Consolidarea capacităților de management, coordonare, monitorizare și evaluare ale Programului Național de control altuberculozei.

Activități planificate :

- Implementarea Xpert MTB / RIF la nivel raional, în penitenciare și centrele SIDA ;
- Susținerea metodelor de diagnostic recomandate de OMS (WRDs) în laboratoarele de referință ;
- Acordarea suportului motivațional pacienților MDR / XDR pentru aderență la tratament ;
- Susținerea Centrelor comunitare pentru suportul pacienților cu tuberculoză;
- Susținerea ONG-urilor prin Programul de granturi mici pentru persoanele cu risc sporit și persoanele greu de accesat, afectate de TB ;
- Fortificarea activităților de pledoarie, comunicare și mobilizare socială / informare și educație pentru prevenirea DR-TB ;
- Fortificarea capacităților naționale pentru colaborarea TB / HIV ;
- Fortificarea capacităților de management PNCT ;
- Fortificarea capacităților pentru îmbunătățirea serviciilor de îngrijire TB ;
- Fortificarea sistemului de supraveghere, monitorizare și evaluare al PNCT.

Grup țintă / beneficiari

- Pacienții TB;
- Pacienții MDR-TB;
- Deținuții;
- PTHIV;
- Lucrătorii medicali implicați în diagnosticare, managementul de caz și tratamentul tuberculozei, inclusiv asistența medicală primară;
- Comunitatea.

SUMARUL REALIZĂRILOR

În anul 2016, cu scop de a reduce povara tuberculozei (inclusiv TB MDR/XDR) în Republica Moldova prin asigurarea accesului comun la diagnostic și tratament de calitate, implementarea modelelor de îngrijire durabile centrate pe pacient, abordarea necesităților grupurilor cu risc sporit și consolidarea capacității de management al PNCT, au fost implementate următoarele activități:

a) Implementarea metodei rapide pentru testarea rezistenței la rifampicină a TB, prin metoda Xpert MTB:

Ca rezultat al extinderii metodei rapide, fortificării capacităților personalului medical și a monitorizării stricte a implementării metode, procentul de pacienți cu simptome sau semne sugestive pentru TB, cazuri noi și recidiva, examinați de Xpert MTB/ RIF a atins 132 de %.

b) Suportul multidimensional al pacienților cu TB:

În cadrul a 10 instituții medico-sanitare publice și-au continuat activitatea Centrele Comunitare pentru suportul pacienților cu tuberculoză. Au fost realizate diferite activități pentru a sprijini serviciul de ftiziopneumologie în oferirea serviciilor medicale, de consiliere și asigurare a suportului în obținerea asistenței sociale și juridice, la necesitatea pacienților. Adicional, Centrele Comunitare au organizat măsuri cu scop de informare și mobilizare a comunității cu privire la prevenirea răspândirii TB, inclusiv în colaborare cu autoritățile publice locale.

c) Implicarea societății civile prin programul de granturi mici:

În anul de raportare societatea civilă a fost implicată pe trei direcții majore:

- abordări inovative centrate pe pacient;
- controlul tuberculozei, tuberculozei drog-rezistente și tuberculozei asociate cu HIV în grupurile cu risc sporit de îmbolnăvire;
- controlul tuberculozei, tuberculozei drog-rezistente și tuberculozei asociate cu HIV printre deținuți și foști deținuți.

În 2016, au fost acceptate pentru finanțare în cadrul programului de granturi mici - 9 ONG și o instituție publică pentru implementarea activităților de control al TB, pe cele 3 componente anunțate. ONG-urile acoperă cu activități conexe Programului de Control al TB în cca 22 raioane și municipii de pe ambele maluri. Activitățile ONG-urilor sunt orientate spre acoperirea problemelor stringente ale programului de control al TB precum: menținerea în tratament a persoanelor bolnave de TB cu risc sporit de pierdere din supraveghere, persoanele din grupa CDI, boschetarii, migrați și deținuți; asigurarea diagnosticării precoce a TB în rândul reprezentanților grupurilor vulnerabile de populație; sporirea rolului pacientului și comunității în controlul tuberculozei.

d) Advocacy, comunicare și mobilizare socială:

O componentă importantă a proiectului „Consolidarea controlului tuberculozei în Moldova” reprezintă activitățile de advocacy, comunicare și mobilizare socială (ACSM). Scopul acestor acțiuni este de a sensibiliza populația generală și a anumitor grupuri vulnerabile cu privire la tuberculoză (TBC), obținerea unei participări mai active a comunității pentru a menține tuberculoza sub control.

Educarea și informarea pacientului, comunității, persoanelor cheie din sistemul de sănătate și din sistemele aferente, cât și mobilizarea societății în reducerea poverii TB, reprezintă o componentă majoră din programul de finanțare, fiind o continuitate a activităților de pledoarie și comunicare, lansate în anii precedenți. În acest sens sunt folosite diverse instrumente de implementare, cum ar fi: dezvoltarea rețelei de educatori de la egal la egal, elaborarea diverselor produse informaționale despre control al TB în funcție de grupul țintă, formarea cunoștințelor despre TB pentru jurnaliști, motivarea jurnaliștilor în abordarea subiectelor ce țin de informare și educare în domeniul TB prin sursele media etc.

e) Programul motivațional pentru îmbunătățirea aderenței pacienților cu TB la tratament:

Asigurarea unui management eficient al cazurilor de TB prin suportul pacienților și fortificarea capacităților sistemului de sănătate: creșterea aderenței pacienților la tratament este susținută în cadrul programului prin oferirea unui pachet motivațional complex, fiind evaluată necesitatea fiecărui pacient în parte, cum ar fi: surse financiare, pachet alimentar, ori asigurarea transportării la locul de administrare a medicamentelor, în dependență de caz.

De asemenea este prevăzută asistența pacienților cu TB aflați în tratament, la etapa de transfer din sistemul penitenciar în sistemul civil, prin susținerea lor în perfectarea actelor de identitate, în cazul în care acestea lipsesc, referirea la medicul din teritoriu etc.

e) *Capacitarea sistemului de sănătate:*

O altă componentă esențială în cadrul programului este fortificarea capacităților sistemului de sănătate și implicarea tuturor partenerilor în controlul TB. Programul prevede cursuri de instruire, ateliere de lucru, participarea la conferințe peste hotare și la nivel local. Toate acestea au ca obiectiv îmbunătățirea cunoștințelor personalului medical din ftiziopneumologie și din medicina primară, despre managementul cazului de tuberculoză, în funcție de responsabilitățile personalului în acest algoritm. Parte componentă a programului sunt măsurile direcționate spre a îmbunătăți colaborarea serviciului ftiziopneumologic, serviciului medicinei primare și a partenerilor din societatea civilă. Sunt programate organizarea ședințelor comune cu scopul de a aborda și soluționa problemele de management al TB, fortificarea colaborării, parteneriatelor. La fel, pentru îmbunătățirea serviciului colaborativ TB-HIV, grantul dispune de asistență tehnică pentru elaborarea cadrului de reglementare pentru managementul TB/HIV.

ACTIVITĂȚILE IMPLEMENTATE ȘI REZULTATE

OBIECTIVUL 1. Asigurarea accesului universal la diagnostic calitativ și rapid la toate formele de TB, inclusiv M/XDR-TB

Activitatea: Implementarea Xpert MTB / RIF la nivel raional, în penitenciare și centrele SIDA

Domeniul serviciilor oferite: depistarea și diagnosticul MDR TB

În anul 2016 RP de comun cu actorii cheie din PNCT a colaborat la extinderea și îmbunătățirea implementării noilor metode rapide de diagnostic al tuberculozei pe întreg teritoriul al Republicii Moldova, astfel fiind instalate 27 instrumente GeneXpert procurate în cadrul grantului Fondului Global, adițional la cele 30 instrumente existente în țară, procurate din cadrul proiectului TB REACH, finanțat de Stop TB Partnership și funcționale din anul 2012. Astfel, la moment Moldova este acoperită în întregime cu echipament care face posibilă diagnosticarea rapidă a tuberculozei, inclusiv și a tuberculozei rezistente la medicamente, instrumentele fiind plasate în instituțiile medico-sanitare raionale, atât în raioanele de pe malul drept al Nistrului cât și în cele de pe malul stâng, în sectorul penitenciar și în laboratoarele de referință din țară.

Pe parcursul anului 2016 au fost efectuate 38,437 teste Xpert, dintre care 3,465 au arătat rezultat pozitiv al MTB (fără rezistență la Rifampicina - 2,238 (64,58%), 1,174 (33,88%) au arătat că probele testate erau rezistente la Rifampicină, iar în 53 (1,53%) de cazuri, nu a fost determinat dacă există sau nu rezistență). Astfel conform datelor colectate am obținut 33477 (87,09%) teste MTB negative, 257 (0,7%) teste cu rezultat nevalidat, 801 (2,1%) teste ca rezultat eronat și 437 (1,1%) teste fără rezultat, în total 3,9 % rezultate nevalide. Rata joasă a testelor care au dat eroare și nu au arătat nici un rezultat, demonstrează faptul că, datorită instruirii continue a personalului implicat în testarea prin GeneXpert, selectarea persoanelor care necesită a fi investigate prin GeneXpert, colectarea sputei, pregătirea materialului pentru investigația GeneXpert și citirea rezultatelor – au loc conform standardelor, ghidurilor internaționale și protocoalelor naționale. La fel, mentenanța continuă a instrumentelor GeneXpert de către personalul de laborator instruit în țară și peste hotare, asigură buna funcționare a aparatelor GeneXpert.

Rata pozitivității printre testele efectuate, în mediu pentru anul 2016 a atins 9,4%, ceea ce demonstrează că GeneXpertul este utilizat în calitate de instrument de screening și în același timp, drept metodă de diagnostic pentru suspecții la tuberculoză la nivel național.

Conform algoritmului de diagnosticare al tuberculozei în scop rapid se utilizează și microscopia optică concomitent cu metoda Gene Xpert MTB/Rif. Din totalul de 3,465 teste MTB+, 1,416 au arătat rezultat negativ prin microscopie, iar pentru 94 probe – microscopia nu a fost efectuată. Astfel cu ajutorul testării prin GeneXpert, MTB+ a fost depistată în 1,510 probe adiționale în care MTB+ nu a fost depistată cu ajutorul testării convenționale prin microscopie.

Din probele MTB/Rif pozitive 3465 au fost depistați 248 (7,2%) pacienți cu testul HIV pozitiv. Au fost prezenți și 174 (5,02%) pacienți care nu au prezentat semne radiologice suspecte tuberculozei.

Angajamentul și înțelegerea semnificației noii tehnologii de către specialistul TB din teritoriile are o influență bună asupra introducerii și aplicării instrumentului de diagnosticare și a procedurii, inclusiv în raioanele, care au început utilizarea acestei metode nemijlocit la ei în raioane, în 2016.

Activitatea: Participarea la evenimente internaționale tematice a personalului implicat în implementarea Xpert-ului în Moldova

Pe parcursul anului 2016, 5 persoane din cadrul Laboratorului Național de Referință, Laboratorului Regional de Referință și a catedrei de Pneumoftiziologie a USMF "N. Testimițanu" au participat la evenimente internaționale aferente implementării metodei de diagnostic prin GeneXpert:

- Conferința regională UNION, Bratislava, Slovacia, 22-24 iunie 2016 – 1 persoană din cadrul Laboratorului Național de Referință.
- Curs avansat de instruire în implementarea tehnologiei GeneXpert, 06-08 Septembrie 2016, Toulouse, Franța – 1 persoană din cadrul Laboratorului Național de Referință și o persoană din cadrul Laboratorului Regional de Referință (Bender).
- "Al 26-lea Congres Internațional al Societății Europene de Respirologie", 03-07 septembrie 2016, Lodra, Marea Britanie – 1 persoană din cadrul catedrei de Pneumoftiziologie a USMF "N. Testimițanu".
- Conferința internațională UNION, 26-29 octombrie 2016, Liverpool, Marea Britanie - 1 persoană din cadrul catedrei de Pneumoftiziologie a USMF "N. Testimițanu".

OBIECTIVUL 3. Consolidarea abordărilor centrate pe pacient pentru tratamentul TB MDR / XDR

Activitatea: Acordarea suportului motivațional pacienților MDR / XDR pentru aderență la tratament;

Domeniul serviciilor oferite: tratamentul MDR TB

Suportului motivațional oferit în baza grantului Fondului Global a fost modificat din pachete alimentare în transferuri de bani direct pe cardul personal al pacientului, excepție fiind pacienții din instituțiile penitenciare, pacienții care sunt asigurați cu tratament direct observat la domiciliu și persoane fara domiciliu care în continuare primesc pachete alimentare. Pachetele alimentare, în calitate de suport au fost menținute pentru persoanele din sistemul penitenciar și persoanele din grupurile de risc (persoane fara domiciliu).

Suportul motivațional susținut de FG este oferit pacienților cu TB care au respectat cerința de minimum 25 de vizite la instituția medicală pentru tratamentul DOT și nu sunt incluși în programul de suport motivational din sursele CNAM.

În perioada de raportare 739 pacienti cu TB - MDR noi transferati la faza de ambulator de tratament din toată țara au primit suport motivational pentru complianța la tratament, precum și 448 de pacienți noi cu TB sensibilă transferați sau care au inițiat tratament DOTS în faza de ambulator din regiunea din stânga Nistrului, au primit suport

motivațional pentru îmbunătățirea aderenței la tratament. Indicatorul este calculat cumulativ pe an și este realizat în proporție de 101% anual. În program au fost incluși toți pacienții eligibili. Programul de suport în cadrul grantului FG este singura sursă de sprijin motivațional pentru pacienții din Transnistria. În plus, odata cu implementarea programului de suport motivațional a fost revizuită procedura de validare a pacienților eligibili pentru malul stâng al Nistrului. Coordonatorul regional TB din Transnistria a acceptat participarea activă a ONG-ului din regiune la îmbunătățirea colectării și procesării datelor pentru procedura de validare al eligibilității pacienților cu TB la programul de motivare la tratament, prin asigurarea accesului la informațiile înregistrate de către cabinetele TB locale din regiune privind înregistrarea și includerea pacienților cu TB sensibili în lista de beneficiari eligibili. Deasemenea s-a creat un cadru pentru accesul operativ la datele cu referire la nivelul de aderență la tratament, pentru a interveni prompt pentru problema de aderență la tratament al pacienților, în regiune.

Activitatea: Suportul Centrelor Comunitare

Domeniul serviciilor oferite: Implicarea comunității în controlul TB

Echipele Centrelor comunitare din cadrul celor 10 IMSP Spitale Raionale au fost susținute din grantul FG pe parcursul anului 2016. Centrele Comunitare pentru suportul tratamentului pacienților în condiții de ambulatoriu (în continuare Centru Comunitar), au realizat activitățile programate, având drept obiective:

- susținerea și mobilizarea comunității în vederea prevenirii răspândirii epidemiei (informare și profilaxie) de tuberculoză;
- formarea continuă a aderenței la tratamentul antituberculos;
- identificarea potențialilor beneficiari ai centrului;
- efectuarea tratamentului strict supravegheat (DOT);
- oferirea programelor informaționale și de educare pentru pacienții de tuberculoză;
- acordarea serviciilor de consiliere psihologică, medicală, juridică pentru pacienții TB;
- organizarea și acordarea suportului social și DOT la domiciliu pentru persoanele cu TB care nu se pot deplasa;
- organizarea grupurilor de ajutor reciproc pentru persoanele cu TB și familiile acestora;
- asigurarea procesului de reintegrare și reabilitare în conformitate cu planurile individuale și cu standardele de calitate.

Pentru a îmbunătăți aderența pacienților la tratament, echipele Centrelor Comunitare au susținut serviciul de ftiziopneumologie prin: vizite la serviciul de medicină primară pentru identificarea riscului de pierdere din supraveghere al pacienților și informarea serviciului TB din teritoriu în vederea prevenirii acestuia, organizarea tratamentului DOT la domiciliu pentru pacienții din centrul raional în dificultate de a se deplasa la IMSP, instruirea la locul de muncă a personalului din medicina primară etc. Ținând cont, că în Centrul Comunitar este formată o echipă multidisciplinară, pacientul cu TB și membrii familiei au beneficiat de suport medical, consiliere psihologică, asistență pentru obținerea suportului social de la autoritățile abilitate și suport juridic, la necesitate.

O serie de activități ale Centrului Comunitar au fost orientate spre mobilizarea comunității, fortificarea colaborării cu autoritățile publice locale, instituții publice și private, pentru participarea lor în realizarea măsurilor de prevenire a răspândirii TB.

Cele 10 centre comunitare au realizat în decursul anului 373 întâlniri cu APL-urile de nivelul I, 17 conlucrări cu APL-urile de nivelul II, 2368 conlucrări cu AMP din raion în vederea monitorizării corecte a tratamentului pacienților și menținerea acestora în tratament, 17 conlucrări cu CSP-urile în vederea informării populației cu privire la tuberculoză, 23 conlucrări cu spitalele raionale în vederea informării și educării lucrătorilor cu privire la prevenirea, diagnosticul și tratamentul tuberculozei.

Centrele au reușit să organizeze 512 ședințe cu reprezentanții cultelor, instituțiile de învățământ, ONG-urile din teritoriu, angajați ai întreprinderilor și persoane de afaceri pentru implicarea acestora în controlul tuberculozei în localitatea fiecăruia.

Din totalul de 747 pacienți înrolați la centre în decursul anului 2016, 737 au beneficiat de consilierea psihologului, evaluarea efectuată de către asistentul social și întocmirea planului individual de activitate pentru toți membrii echipei centrului, în cazurile în care pacienții necesitau mai mult suport din partea centrului.

107 voluntari au fost instruiți și implicați în activități de informare și educare a populației cu privire la tuberculoză. Cu scopul de a implica APL-urile, asistența socială, antreprenorii locali și pentru acordarea suportului material pacienților care nu au un venit suficient pentru minimul de trai, au fost adresate 1608 demersuri dintre care 1480 au fost soluționate pozitiv.

Activitatea: Vizitele de monitorizare / supervizarea Centrelor Comunitare

Activitatea Centrelor Comunitare este monitorizată de echipa PNCT în cadrul programului de monitorizare și evaluare a instituțiilor implicate în controlul tuberculozei și de un consultant, din cadrul proiectului, care efectuează vizite lunare la fiecare Centru Comunitar pentru a oferi asistență tehnică centrelor și recomanda soluții de îmbunătățire a situației, acolo unde este nevoie.

Activitatea: Programul de granturi mici pentru ONG **Domeniul serviciilor oferite: populațiile cheie afectate**

În grantul pentru anul 2016 este prevăzut implicarea societății civile pe trei direcții majore:

- abordări inovative centrate pe pacient;
- controlul tuberculozei, tuberculozei drog-rezistente și tuberculozei asociate cu HIV în grupurile cu risc sporit de îmbolnăvire;
- controlul tuberculozei, tuberculozei drog-rezistente și tuberculozei asociate cu HIV printre deținuți și foști deținuți.

În 2016, au fost acceptate pentru finanțare în cadrul programului de granturi mici – 10 ONG pentru implementarea activităților de control al TB, pe cele 3 componente anunțate. ONG acoperă cu activități conexe Programului de Control al TB cca 22 raioane și municipii de pe ambele maluri. Activitățile ONG-urilor sunt orientate spre acoperirea problemelor stringente ale programului de control al TB precum: menținerea în tratament a persoanelor bolnave de TB cu risc sporit de pierdere din supraveghere, persoanele din grupa CDI, boschetarii, migrați și deținuți; asigurarea diagnosticării precoce a TB în rândul reprezentanților grupurilor vulnerabile de populație; sporirea rolului pacientului și comunității în controlul tuberculozei.

Activitatea: Abordări inovative centrate pe pacient

Activitățile realizate de 9 ONG-uri pe parcursul anului 2016 sunt:

- **sensibilizare** prin intermediul întrunirilor grupurilor de suport/ vizite la domiciliu/ educatori de la egal la egal pentru a consilia membrii de familie al persoanelor cu TB și contactii. Au fost consiliați 1444 membri de familie/contacti/persoane din grupe de risc;
- **referire la serviciile de resort pentru diagnosticare a TB** - 846 persoane din grupele de risc TB au fost referite la instituțiile medicale pentru investigare la TB din care 57 au fost diagnosticate cu TB;
- **îmbunătățirea aderenței la tratament** – s-a oferit consiliere și sesiuni de informare 1054 persoanelor noi diagnosticate cu TB care sunt evaluate cu risc de întrerupere a tratamentului prin intermediul întrunirilor grupurilor de suport, vizite la domiciliu/ de la egal la egal. 47 persoane pierdute din supraveghere au fost întoarse în tratament;
- **suport psihologic** a fost acordat la 332 TB pacienți (500 sesiuni individuale de consiliere psihologică) și 172 membri de familie de către psihologi (187 sesiuni colective de consiliere psihologică).

Activitatea: Controlul tuberculozei, tuberculozei drog-rezistente și tuberculozei asociate cu HIV în grupurile cu risc sporit de îmbolnăvire

Au fost realizate activități prin implicarea a 4 ONG, precum:

- **screening la TB efectuat la** 2033 persoane, cu informarea despre măsurile de prevenire a TB;
- **testare la TB** - 748 persoane printre boschetari, consumatori de droguri, romi, etc au fost referite pentru testare la TB, din care 78 au fost diagnosticate cu TB;
- **suport în sporirea aderenței în tratament** - 224 pacienți TB (dintre care 169 – cazuri noi) au fost informați privind aderența la tratament;
- **suport psihologic** – 19 persoane cu TB din grupa consumatorilor de droguri și 43 membri de familie au beneficiat de sesiuni de consiliere. În total au fost petrecute 203 de sesiuni de consiliere.

ONG-urile implicate prin următoarele proiecte:

1. "Facilitarea accesului la diagnosticul și tratamentul TB persoanelor fără loc permanent de trai în mun.Chisinau", "Act for Involvement" (AFI), Chișinău;
2. "Depistarea TB în rândul persoanelor fără loc permanent de trai și comunitatea de rromi în mun.Bălți", "Speranta Terrei", Bălți;
3. "Suport în diagnosticul și tratamentul TB persoanelor fără loc permanent de trai în mun. Bender și Slobozia", "Programe Medico-Sociale", Bender;
4. "Prevenirea, depistarea precoce și tratament TB în rândul grupurilor de risc in mun.Balti", "Tinerii pentru Dreptul la Viață", Bălți.

Activitatea: Controlul tuberculozei, tuberculozei drog-rezistente și tuberculozei asociate cu HIV printre deținuți și foști deținuți

În perioada 01 ianuarie – 31 decembrie 2016 în scopul facilitării controlului tuberculozei, tuberculozei drog-rezistente și tuberculozei asociate cu HIV printre deținuți și foști deținuți au fost implementate 2 proiecte:

1. "Asigurarea aderenței la tratament TB al deținuților din penitenciare și foști deținuți", "Act for Involvement" (AFI), Chisinau;
2. "Suport în sporirea aderenței la tratament TB și reintegrării sociale pacienților, eliberați din penitenciarele din Transnistria", „Programe Medico-Sociale”, Bender.

În perioada de raportare pe ambele maluri ale Nistrului au fost realizate următoarele activități:

- Informare și educare a pacienților cu TB din sectorul penitenciar: 30 persoane de pe malul drept (din 36 eliberați) și 20 de pe malul stâng (din 20 eliberați) au fost informați despre drepturile și obligațiunile lor, despre importanța continuării tratamentului, li s-au oferit contactele medicilor la care să se adreseze după eliberare și informație cu privire la suportul material disponibil pentru pacienții TB.
 - Menținere în tratament a foștilor deținuți: 23 de pe malul drept și 11 de pe malul stâng bolnavi de tuberculoză sunt menținuți în tratament.
 - Suport psihologic a fost acordat la 132 pacienți de pe malul drept (în cadrul a 143 desesiuni de consiliere), 6 - cu risc de a întrerupe a tratamentului.

Activitatea: Participarea la evenimente internaționale a reprezentanților societății civile

Pe parcursul anului 2016, 19 reprezentanți ai societății civile au participat la evenimente internaționale, după cum urmează:

- Conferința internațională UNION, 26-29 octombrie 2016, Liverpool, Marea Britanie - 1 persoană din cadrul ONG-ului AFI.
- Vizită de studiu organizată de către Centrul PAS pentru reprezentanții societății civile din RM, cu scopul preluării bunelor practici de la ONG-urile din România active în controlul tuberculozei care prestează servicii în populația generală și pentru grupurile de risk sporit, 14-18 noiembrie 2016, București, Constanța, România. În cadrul vizitei au participat 17 reprezentanți ai ONG-urilor care implementează granturile mici în RM, a centrelor comunitare pentru suportul pacienților cu tuberculoză, Fundației Soros Moldova și Centrului PAS.
- Consultarea rețelei „Social Protection Action Research and Knowledge Sharing”(SPARKS), eveniment organizat de către OMS, Global TB Programme, 15-16 Decembrie 2016, Stockholm, Suedia – 1 persoană din cadrul ONG-ului AFI.

În scopul determinării faptului dacă unitățile medico-sanitare private și organizațiile neguvernamentale pot acorda servicii medicale, de asistență farmaceutică, precum și activități conexe acestora în domeniul controlului și profilaxiei tuberculozei, precum și dacă, din punct de vedere juridic, există posibilitatea finanțării acestora din surse financiare publice, inclusive din fondurile asigurării obligatorii de asistență medical sau din bugetul de stat, Centrul PAS a contractat un consultant pentru realizarea "Raportului de expertiză a legislației Republicii Moldova în domeniul participării unităților medico-sanitare private și a organizațiilor neguvernamentale la activități în domeniul controlului și profilaxiei tuberculozei". Una dintre concluziile principale ale raportului arată ca legislația actuală a Republicii Moldova, în principiu, nu interzice într-o formă categorică participarea unităților medico-sanitare private, inclusiv a organizațiilor neguvernamentale, să acorde asistență medicală și alte tipuri de asistență ce țin de

controlul și profilaxia tuberculozei, însă pentru aplicarea în practică a prevederilor este necesară amendarea legislației în vigoare.

Activitatea: Consolidarea activităților de advocacy, comunicare și mobilizare socială/informare și educare în domeniul prevenirii MDR TB

Domeniul de servicii oferite: ACSM

Componenta advocacy, comunicare și mobilizare socială (ACSM), din grantul „Consolidarea controlului tuberculozei în Moldova” este implementată în mare parte de către Centrul PAS nemijlocit, și pentru o serie de activități sunt implicate diverse organizații non-guvernamentale.

Activitatea: Suportul rețelilor de educatori de la egal la egal

În anul 2016, Centrul PAS a organizat 640 de prelegeri, discuții și alte activități de informare privind tuberculoza cu diferite grupuri de populație (inclusiv grupuri vulnerabile, consumatori de droguri injectabile, persoane aflate în condiții privative de libertate, etc). Aceste activități au fost desfășurate pe ambele maluri ale râului Nistru, cu distribuirea materialelor informaționale de către voluntari (educatori de la egal la egal). Pentru realizarea acestei acțiuni, Centrul PAS atrage voluntari din diferite organizații non-guvernamentale, care lucrează cu grupurile de persoane vulnerabile („Viața Nouă”, TDV-Bălți), populația generală (“Speranța Terrei”), precum și studenți și rezidenți de la Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „N. Testemițanu” și Colegiul National de Medicină și Farmacie „Raisa Pacalo” prin Asociația studenților și rezidenților în Medicina din Republica Moldova (ASRM).

Toți voluntarii sunt instruiți înainte de antrenare în activități de informare, fiind organizat de Centrul PAS instruirii de o zi. În anul 2016 au fost organizate 6 cursuri cu participarea a 127 de voluntari.

Activitatea: Elaborarea, publicarea și distribuirea materialelor informative cu privire la TB în rândul populației generale

În perioada de raportare, Centrul PAS a elaborat și publicat 30 tipuri de diverse materiale (broșuri, pliante, afișe, postere, calendare). Aceste materiale au fost distribuite în timpul evenimentelor de informare (prelegeri, discuții, mese rotunde) organizate de PNCT, Centrul PAS, cât și de organizațiile non-guvernamentale implicate în controlul asupra TB, transmise pentru a fi distribuite în rândul populației centrelor comunitare de sprijin pentru pacienții cu TB, create în 10 raioane ale țării, precum și centrelor de medicină de familie. Materiale în limba rusă au fost transmise pentru a fi distribuite pe teritoriul Transnistriei.

Materiale dedicate pentru populația generală au fost cu un tiraj de 102 mii de exemplare.

În cadrul amplelor campanii de sensibilizare a opiniei publice din martie-aprilie 2016 au fost instalate 12 bannere și light-box-uri în Cahul, Bălți și Cimișlia și noiembrie-decembrie 2016 - 59 de bannere în Chișinău și 12 raioane.

Activitatea: Evenimente de advocacy despre TB la nivel local

În perioada ianuarie – decembrie 2016, Centrul PAS a organizat 15 evenimente cu scop de advocacy în Chișinău, Bălți și în câteva raioane ale Republicii Moldova, cu participarea a președinților de raioane, membri ai consiliilor raionale, primari, șefi ai diferitelor instituții regionale, care au atribuții directe sau indirecte în controlul TB. Organizarea acestor evenimente are ca scop atragerea atenției autorităților locale asupra problemelor programului de control al tuberculozei, pacienților cu TB și familiilor lor, advocacy pentru alocarea de fonduri suplimentare pentru pacienți cu TB, exprimarea suportului Programului teritorial de TB prin crearea grupurilor de lucru multidisciplinare, care ar putea contribui la implicarea societății în controlul tuberculozei.

Activitatea: Prezentarea programelor de televiziune și de radio pentru populație despre TB

În 2016, Centrul PAS a finanțat difuzarea a 6 spoturi video privind prevenirea TB și 4 spoturi audio în vederea promovării cunoștințelor despre tuberculoză, care au fost difuzate la 5 posturi TV și 6 posturi radio cu acoperire regională și națională (în total volumul difuzărilor a constituit 1514 minute). La fel spoturile au fost difuzate la 11 posturi TV regionale și 3 posturi radio regionale. În lunile martie-aprilie 2016 posturile locale au difuzat 14 programe (reportaje) referitor la controlul TB, a câte 20 min fiecare.

Activitatea: Colaborarea cu mass-media în domeniul informării și educației pentru controlul TB

- Formarea cunoștințelor pentru 28 jurnaliști de la televiziuni teritoriale din 14 raioane din R. Moldova și din media on-line și agențiile de știri, în cadrul a 2 training-uri;
- Organizarea unui concurs pentru reprezentanți din mass media, la care au participat 12 canale de televiziuni cu 14 programe prin care s-a abordat diferite subiecte conexe controlului TB,

În cadrul acestui obiectiv a fost finalizat și prezentat Programului Național de Control al Tuberculozei și medicilor ftiziopneumologi din raioane, în data de 29 noiembrie 2016, Raportul cercetării operaționale "Auditul clinic al cazurilor de tuberculoză multidrog rezistentă în Republica Moldova". Rezultatele auditului au fost transmise Fondului Global pentru Combatere a HIV, Tuberculozei și Malariei, pentru justificarea deschiderii centrelor comunitare pe întregul teritoriu al țării. Raportul integral este disponibil pe pagina web a Centrului PAS <http://pas.md/ro/PAS/Studies/Details/62> .

OBIECTIVUL 4. Îmbunătățirea managementului TB asociate cu infecția HIV.

Activitatea: Consolidarea capacităților naționale în realizarea unui control eficient al co-infecției TB/HIV

Domeniul de servicii oferite: co-infecția TB/HIV

Activitatea: Organizarea întrunirilor/atelierelor Grupului de lucru TB/HIV

Un atelier de lucru a fost organizat pe data de 24-25 mai, 2016, unde au fost discutate următoarele teme:

- cadrul de reglementare;
- progrese și provocări în managementul cazurilor de TB și cazurilor de HIV;
- auditul clinic pe cazurile de coinfecție de TB/HIV pentru anii 2007-2011 și 2012-2014;
- provocări și oportunități în tratamentul TB și tratamentul ARV;
- evidența, raportarea, circuitul și protecția datelor și alte teme actuale.

La atelierul de lucru au participat reprezentanți ai Ministerului Sănătății, ai programelor naționale de control TB și HIV, USMF, medici ftiziopneumologi și medici infecționiști, reprezentanți ai Recipientilor Principali pentru granturile FG, agenții UN, FSM, DIP, ș.a.

Activitatea: Instruirea continuă a personalului din serviciului de ftiziopneumologie

Pe parcursul anului 2016 în scopul consolidării capacităților resurselor umane implicate în controlul TB au fost instruiți 298 ftiziopneumologi și personal de laborator în diferite aspecte ale utilizării și implementării metodei GeneXpert, precum și 111 ftiziopneumologi pe subiecte de farmacovigilență.

Au fost organizate cursuri comune pentru medicii ftiziopneumologi și medicii infecționiști de pe ambele maluri ale Nistrului, care au fost instruiți pe diferite aspecte ale managementului de caz TB/HIV. În cadrul acestor cursuri, medicii ftiziopneumologi au fost instruiți în număr de 104 din numărul total de 167 persoane instruite. La fel, au fost instruite 121 persoane din cadrul personalului medical ftiziopneumologic de pe ambele maluri ale Nistrului în DCT și utilizarea testelor rapide.

În vederea fortificării serviciilor colaborative TB/HIV, Ministerul Sănătății a instituit un grup de lucru în acest scop (Dispoziția nr. 148d din 25.03.2016). Prima întâlnire a Grupului de lucru a fost organizată în aprilie 2016, care a identificat necesitatea organizării unui atelier de lucru pentru a discuta despre provocările legate de colaborarea în domeniul TB/ HIV.

Atelierul a avut loc în perioada 24-25 mai 2016, cu participarea principalilor actori din domeniul TB și HIV de pe ambele maluri ale Nistrului, reprezentanți ai sectorului public de la nivel central și raional, comunitatea și societatea civilă, instituțiile penitenciare. În cadrul atelierului au fost identificată necesitatea elaborării unor documente cheie pentru componenta TB/HIV. Anumite întârzieri ale activităților au fost determinate de schimbări la nivel central, implicarea actorilor-cheie în finalizarea programelor naționale pentru următorii 5 ani. Centrul PAS a contractat 4 consultanți naționali în domeniul TB și HIV, inclusiv unul din societatea civilă pentru asistență tehnică în elaborarea ghidurilor privind colaborarea în domeniul TB/ HIV.

Centrul PAS a contractat o echipă de consultanți din domeniul TB și HIV, care au elaborat cadrul reglementar pentru managementul TB/HIV. Consultanții au examinat reglementările naționale cu privire la managementul TB/HIV; au studiat strategiile, recomandările, ghidurile și practicile internaționale cu privire la managementul TB/HIV; au elaborat documentul cu referire la managementul TB/HIV în baza recomandărilor OMS și ghidurilor internaționale, bazate pe dovezi; precum și au consultat documentul cu reprezentanții PNCT și PNPC HIV/SIDA/ITS , GTL ale CNC, CNMS, ONG active în sectorul TB și HIV, ulterior au finalizat cadrul de reglementare pentru managementul TB/HIV, urmare a consultărilor organizate.

Anexă: Lista ONG-urile care au implementat proiecte în domeniul TB în cadrul Programul de Granturi Mici în 2016

#	Denumirea ONG-ului	Denumirea proiectului	Obiectivul proiectului	Perioada de implementare a proiectului	Localitățile acoperite cu servicii în cadrul proiectelor
1	"Programe Medico-Sociale"	"Susținerea depistării precoce și tratamentului tuberculozei printre persoanele vulnerabile din or. Bender și suburbiile acestuia"	Reducerea mortalității și morbidității TB în regiunea transnistreană, reducerea abandonului, îmbunătățirea aderenței la tratament printre persoanele vulnerabile și implicarea comunității în controlul TB.	01.01.2016-31.12.2016	or. Bender
2	"ACTIV"	"Suport social și psihologic pentru pacienții cu TB și TB-MDR"	Susținerea pacienților cu TB și TB-MDR cu risc înalt de întreruperea tratamentului, abandon, refuzul tratamentului sau cu eșec în tratament, în vederea continuării/finalizării acestuia.	01.01.2016-31.12.2016	Spitalul TB din or. Bender, Dispensarul TB din or. Bender și Dispensarul TB din or. Tiraspol
3	"AFI"	"Facilitarea accesului persoanelor vulnerabile de pe teritoriul raionului Anenii Noi la servicii de diagnostic și tratament TB"	Diminuarea mortalității și morbidității TB în rândul persoanelor vulnerabile de pe teritoriul raionului Anenii Noi prin implicarea comunității în controlul TB	01.01.2016-31.12.2016	Raionul Anenii Noi

4	„Speranța Terrei”	”Să luptăm împreună împotriva Tuberculozei”	Sporirea aderenței la tratament a pacienților cu TB aflați în tratament din Bălți și Șoldănești; Identificarea precoce a cazurilor de TB în rândul persoanelor fără loc permanent de trai din municipiul Bălți.	01.01.2016-31.12.2016	Mun. Bălți și r-l Șoldănești
5	„Asociația Psihologilor Tighina”	„Fortificarea implicării persoanelor cheie din comunitate în creșterea ratei de succes în prevenirea și tratamentul tuberculozei „	Sporirea ratei succesului tratamentului antituberculos prin implicarea resurselor și capacităților locale în raionul Căușeni.	01.01.2016-31.12.2016	Raionul Căușeni
6	”Centrul de Asistență Socială Casa Speranțelor”	„Reducerea incidenței de TB în Soroca prin fortificarea eforturilor comunității”	Controlul răspândirii tuberculozei în raionul Soroca prin creșterea nivelului de informare și educarea pacienților cu risc de abandon, a familiilor acestora și întregii comunități.	01.01.2016-31.12.2016	Raionul Soroca
7	Asociația Națională a Bolnavilor de Tuberculoză (ANBT) din Republica Moldova “SMIT” (Societatea Moldovei împotriva Tuberculozei)	”Susținerea și instruirea pacienților cu tuberculoză”	Sporirea aderenței la tratamentul antituberculos a persoanelor cu TB din raionul Florești și sporirea depistării precoce a maladiei la persoanele din grupul de risc.	01.01.2016-31.12.2016	Staționarele TB din țară (Chișinău, Bălți și Vorniceni)
8	“Pas cu Pas”, Cahul	”Implicarea comunității în facilitarea accesului al persoanelor din grupurile	Sporirea depistării precoce a maladiei la persoanele din grupul de risc, precum și creșterea aderenței la	01.06.2016-31.12.2016	Raionul Vulcănești și raionul Cantemir

		de risc la servicii de prevenire și tratament TB în raioanele Cantemir și Vulcanești”	tratamentul antituberculos a persoanelor cu TB din raioanele Cantemir și Vulcanești prin oferirea suportului social, comunitar și informare.		
9	IMSP Centru Regional Social pentru PTH “Impreună pentru Viata”, Comrat	“Implicarea comunității în facilitarea accesului al persoanelor din grupurile de risc la servicii de prevenire și tratament TB în raionul Ceadâr-Lunga”	Diminuarea mortalității și morbidității TB în rândul persoanelor vulnerabile de pe teritoriul raionului Ceadâr-Lunga prin implicarea comunității în controlul TB	01.06.2016-31.12.2016	Raionul Ceadâr-Lunga

Anexă: Rezultatele ativităților realizate de ONG-urile care au implementat proiecte în domeniul TB în cadrul Programul de Granturi Mici în 2016

Activitățile ONG-urilor în anul 2016	Anenii-Noi (AFI) 12966 euro	APT Căușeni 10479 euro	SMIT, Bălți 19874 euro	Speranta Terrei, Bălți buget total - 29262 euro + 5366 euro	TDV Bălți 12000 euro
Sensibilizare	Activități de sporire a nivelului de conștientizare organizate de Ziua mondială a TB	Activități de sporire a nivelului de conștientizare organizate de Ziua mondială a TB; Sporirea nivelului de conștientizare prin intermediul viziteor la domiciliu la 120 membri de familie/contacti cu risc sporit de a se îmbolnăvi de TB (114 noi).	Activități de sporire a nivelului de conștientizare organizate de Ziua mondială a TB; Sporirea nivelului de conștientizare prin vizite la domiciliu și ședințe de grup a 262 membri de familie/contacti cu un risc sporit de a se îmbolnăvi de TB (262 noi).	Sporirea nivelului de conștientizare prin vizite la domiciliu și ședințe de grup a 87 membri de familie/contacti cu un risc sporit de a se îmbolnăvi de TB (75 noi).	
Furnizare de informații	O activitate de informare a fost organizată la Liceu pentru 48 de elevi din clasele 7-9. Distribuirea materialelor de informare despre TB în locurile publice ca spitalul raional, centrul medicilor de familie, consiliul executiv raional, direcția asistență	Au fost organizate discuții de grup privind prevenirea tuberculozei cu beneficiarii Centrului maternal "Pro Familia" și "Centrul de asistență a victimelor și posibilelor victime ale traficului de ființe umane" din Căușeni, Centrul comunitar pentru copii și adolescenți din	6 ședințe informative despre TB cu proiecții de ecran cinematografic organizate pentru elevi de la Liceul Teoretic B. P. Hajdeu și Liceul Teoretic M. Eminescu (Drochia), Gimnaziile Dumbrăvița și Bălășești din Singerei și Liceul Teoretic "M. Costin "din Florești, Liceul teoretic Pelinia (Drochia). *** Ședință informativă despre TB cu proiecție		Au fost distribuite 868 buclele cu informație

Activitățile ONG-urilor în anul 2016	Anenii-Noi (AFI) 12966 euro	APT Căușeni 10479 euro	SMIT, Bălți 19874 euro	Speranta Terrei, Bălți buget total - 29262 euro + 5366 euro	TDV Bălți 12000 euro
	socială, stații de autobuz.	Taraclia, Centrul comunitar pentru persoanele în vârstă din Ucraina, Centrele Comunitare pentru persoanele în dificultate din Chircăiești și Ermoclia. *** Au fost organizate ore de instruire privind TB la Gimnaziul Baimaclia, liceele din Cîrnățeni, Căușeni, Zaim. *** Au fost organizate activități de informare pentru sătenii din Baimaclia privind prevenirea tuberculozei, de către voluntari ai organizației	cinematografică pentru 40 de persoane din sate. *** Două ședințe informative despre TB cu proiecții de ecran cinematografic organizate pentru elevii de la Liceul Teoretic "Mihai Eminescu" din Floresti și Liceul Teoretic "Aleco Russo" din Singerei Noi.		
Screening la TB					Screening la TB oferit pentru 625 persoane (IDU), dintre care 127 noi; toate au fost informate despre modul de prevenire a TB
Urmărirea contactilor					

Activitățile ONG-urilor în anul 2016	Anenii-Noi (AFI) 12966 euro	APT Căușeni 10479 euro	SMIT, Bălți 19874 euro	Speranta Terrei, Bălți buget total - 29262 euro + 5366 euro	TDV Bălți 12000 euro
Colectarea/transportarea sputei	Membrii echipei au colectat și transportat sputa pentru investigațiile a 4 pacienți cu TB MDR, pierduți în urma monitorizării				Testarea la TB - 127 de persoane cu simptome de TB au fost testate pentru TB (GeneXpert), dintre care 17 au fost diagnosticate pozitiv cu TB; Din 127 de persoane testate pentru tuberculoză, 10 persoane au fost testate de două ori, iar 1 persoană de 3 ori. (139 teste).
Legătură cu clinici	200 de persoane din grupurile de risc la TB au fost sesizate și investigate pentru TB, dintre care 8 au fost diagnosticate pozitiv cu TB <i>(la fel ca în cazul studiat mai jos). Diferența este că pentru 190 plătite de către LPA și AFI, 10 si-au acoperit costurile de sinestrătător.</i>	82 de persoane din grupurile de risc la TB au fost sesizate și investigate pentru TB, dintre care 3 au fost diagnosticate pozitiv cu TB	113 de persoane din grupurile de risc la TB au fost sesizate și investigate pentru TB, dintre care 1 a fost diagnosticată pozitiv cu TB	33 de persoane din grupurile de risc la TB au fost sesizate și investigate pentru TB, dintre care 1 a fost diagnosticată pozitiv cu TB	
Asistarea și facilitarea transportului	Din care 190 de persoane au fost transportate la Anenii Noi pentru investigații.	1 familie afectată de TB a fost asistată de membrii echipei pentru a transporta			

Activitățile ONG-urilor în anul 2016	Anenii-Noi (AFI) 12966 euro	APT Căușeni 10479 euro	SMIT, Bălți 19874 euro	Speranta Terrei, Bălți buget total - 29262 euro + 5366 euro	TDV Bălți 12000 euro
	<p>Costurile de investigare au fost acoperite de APL, iar ONG AFI Chișinău au acoperit costurile de transport.</p> <p>8 copii din 4 familii vulnerabile afectate de tuberculoză care trebuie transportați la centrele de reabilitare de TB pentru copiii din Cornești și Tîrnova pentru recuperarea sănătății. APL a furnizat combustibil, iar DSAFP a oferit o mașină pentru transportul copiilor.</p>	<p>copiii la Centrul de Reabilitare pentru Copii din Cornești</p>			
Însoțire	<p>Un membru al echipei ONG a însoțit copiii la Tîrnova</p>			<p>97 de persoane (fără adăpost) au fost însoțite la instituții medicale pentru investigarea TB, dintre care 10 au fost diagnosticate pozitiv cu TB/ 92 de persoane (comunitatea de romi) au fost însoțite la instituții medicale pentru investigarea TB, dintre care unul a fost</p>	<p>15 persoane au fost însoțite la medicul specialist în TB</p>

Activitățile ONG-urilor în anul 2016	Anenii-Noi (AFI) 12966 euro	APT Căușeni 10479 euro	SMIT, Bălți 19874 euro	Speranta Terrei, Bălți buget total - 29262 euro + 5366 euro	TDV Bălți 12000 euro
				diagnosticat pozitiv cu TB; Toți au fost informați despre prevenirea tuberculozei	
Suport în DOT					
Consiliere la aderare	Informarea/consiliere despre aderarea la tratament pentru 84 de pacienți cu TB (71 noi).	Informarea/consiliere despre aderarea la tratament pentru 63 de pacienți cu TB cu risc sporit de întrerupere a tratamentului (47 noi).	Informații / consiliere privind aderarea la tratament, întâlniri ale grupurilor de suport și consiliere de la egal la egal pentru 189 pacienți cu TB pentru a crește aderarea la tratament; 5 pacienți rămași fără monitorizare au fost restabiliți pentru tratament	Informații / consiliere privind aderarea la tratament, întâlniri ale grupurilor de suport și consiliere de la egal la egal pentru 489 pacienți cu TB pentru a crește aderarea la tratament (339 noi), dintre care 6 pacienți rămași fără monitorizare au fost restabiliți pentru tratament 14 membri de familie (19 ședințe de consiliere) au primit suport psihologic din partea psihologului 15 copii defavorizați din familii cu tuberculoză - ajutor privind integrarea în societate / socializarea cu semenii.	Informarea / consilierea cu privire la aderarea la tratament a 97 de pacienți cu TBC (70 noi) de către lucrătorii sociali, din care 10 pacienți pierduți în f / u au fost restabiliți pentru tratament; Lucrătorii sociali au oferit 258 de ședințe de consiliere la 97 pacienți cu TB.
Asistență psihologică din partea psihologului calificat		45 persoane cu TB (81 ședințe de consiliere) și 16 membri de familie (17 ședințe de consiliere).		187 pacienți cu TB (220 ședințe de consiliere)	19 persoane u TB (83 ședințe de consiliere) și 43 membri de familie/contacti consiliate de psiholog (120 ședințe de

Activitățile ONG-urilor în anul 2016	Anenii-Noi (AFI) 12966 euro	APT Căușeni 10479 euro	SMIT, Bălți 19874 euro	Speranta Terrei, Bălți buget total - 29262 euro + 5366 euro	TDV Bălți 12000 euro
					consiliere)
Asigurare cu haine și îmbrăcăminte					
Asistență juridică					
	31 de pacienți cu TB au fost îndrumați și asistați de membrii echipei pentru a primi asistență socială / materială de la DASFP	14 pacienți cu TB au beneficiat de sprijin social oferit de DASPF după ce au fost îndrumați și asistați de echipa de proiect	1 pacient cu TB a fost asistat de către echipă pentru recuperarea certificatului de naștere, 5 pacienți cu TB au beneficiat de suport social acordat de DASPF după recomandarea ONG-ului și discuții cu asistenții sociali; 1 pacient cu TB a beneficiat de suport social acordat de APL după recomandarea ONG-ului și discuții cu primarul local.	14 pacienți cu TB au beneficiat de sprijin social oferit de DSAFP după ce au fost îndrumați și asistați de echipa de proiect	2 pacienți cu TB au fost asistați de către membrii echipei pentru colectarea și depunerea documentelor pentru obținerea asistenței sociale de la DASPF (direcția asistență socială și protecție a familiei)
Lucru cu lideri comunitari	Ca urmare a colaborării dintre ONG și Serviciul de Sănătate Publică Anenii Noi, Consiliul raional a alocat 60.000 MDL pentru achiziționarea medicamentelor hepatoprotectoare pentru pacienții cu tuberculoză în 2017.		Echipa de proiect a avut o întrevedere cu directorul Spitalului Raional Drochia, care a menționat că distribuția tichetelor alimentare la pacienții cu tuberculoză a fost oprită pentru ianuarie și februarie 2016 din cauza întârzierii licitației de selecție a furnizorilor de alimente. ONG-ul a adresat o scrisoare instituțiilor responsabile		

Activitățile ONG-urilor în anul 2016	Anenii-Noi (AFI) 12966 euro	APT Căușeni 10479 euro	SMIT, Bălți 19874 euro	Speranta Terrei, Bălți buget total - 29262 euro + 5366 euro	TDV Bălți 12000 euro
			care pledează pentru dreptul pacienților cu TBC de a primi tichete alimentare la timp. În urma scrisorii (nr.12 / 16 din 21.03.2016) adresată de ONG instituțiilor responsabile care pledează pentru dreptul pacienților cu TBC de a primi tichete alimentare la timp, Societatea Națională de Asigurări Medicale a luat toate măsurile necesare pentru a rezolva problema și a evita astfel de situații în viitor (răspunsul nr 06 / 08-173 / 904 din 03.06.2016 din partea NMIC adresat SMIT).		
Activități de mobilizare a comunității		Activitatea de mobilizare comunitară pentru părțile interesate din comunitate cu participarea a 35 de persoane din 14 localități. Ftiziologul a informat participanții despre acțiunile de tratament și prevenire a tuberculozei. Participanții au lucrat		Activități de mobilizare comunitară pentru asistenții sociali din Bălți (118 persoane) pentru a discuta despre implicarea comunității în susținerea și ajutorul pacienților cu TB și ședințe de informare pentru comunitatea religioasă din biserici / mănăstiri (344 persoane) despre simptomele tuberculozei, prevenirea și	

Activitățile ONG-urilor în anul 2016	Anenii-Noi (AFI) 12966 euro	APT Căușeni 10479 euro	SMIT, Bălți 19874 euro	Speranta Terrei, Bălți buget total - 29262 euro + 5366 euro	TDV Bălți 12000 euro
		<p>în grupuri pentru a identifica cele mai eficiente acțiuni de asistare și consiliere a pacienților, precum și rolul comunității în acordarea de asistență acestor pacienți. Informațiile despre rolul ONG / comunității în asigurarea prevenirii tuberculozei și sprijinul pacienților în timpul perioadei de tratament au fost transmise la televiziunea locală "Studio_L" și la "Radio Dor".</p>		<p>tratatamentul tuberculozei, sprijinul și implicarea în controlul tuberculozei.</p>	
Activități de implicare a comunității		<p>Activități de implicare comunitară cu echipe multidisciplinare în 23 de localități pentru a analiza problemele de control al tuberculozei și pentru a implica actorii comunității în activitățile de consiliere, susținere și motivare pentru pacienții cu TB.</p>	<p>37 de întâlniri de lucru cu participarea reprezentanților asistenței medicale și sociale și a autorităților publice locale din 29 de localități pentru a discuta despre rolul asistenței medicale primare în controlul și tratamentul tuberculozei, factori care determină aderența și succesul tratamentului,</p>		

Activitățile ONG-urilor în anul 2016	Anenii-Noi (AFI) 12966 euro	APT Căușeni 10479 euro	SMIT, Bălți 19874 euro	Speranta Terrei, Bălți buget total - 29262 euro + 5366 euro	TDV Bălți 12000 euro
			distribuția tichetelor alimentare pacienților cu TB, problemele pacienților cu TB *** o întâlnire cu reprezentanții APL, inclusiv primari, din localitățile din Florești pentru a discuta Rolul APL în controlul tuberculozei a fost organizat în colaborare cu fiziologul raionului		

Activitățile ONG-urilor în anul 2016	AFI, Chișinău 14046 euro 01.07.2015 - 29.02.2016 26100 euro 01.03.2016 - 31.12.2016 (persoane fără adăpost)	Casa Speranțelor, Soroca 12352 euro	Pas cu Pas, Cahul 11170 euro	ACTIV, Bender 25608 euro	PMS, Bender 25700 euro + 6970 euro + 8674 euro
Prevenire					
Sensibilizare		Activitățile de sensibilizare desfășurate de Ziua mondială a TB: A avut loc o întâlnire de lucru cu personalul medical pentru a discuta despre problemele de control al tuberculozei. La activitate au fost invitați medici din			Activități de sensibilizare desfășurate de Ziua mondială a TB în colaborare cu dispensarul TB Republican Bender la Colegiul Agro-Economic din Bender (22 martie 2016), direcția afaceri interne din Bender (23 martie 2016), Sucursala Bender a "Universității Tehnice T. Shevchenko "(24 martie 2016)

Activitățile ONG-urilor în anul 2016	AFI, Chișinău 14046 euro 01.07.2015 - 29.02.2016 26100 euro 01.03.2016 - 31.12.2016 (persoane fără adăpost 229000)	Casa Speranțelor, Soroca 12352 euro	Pas cu Pas, Cahul 11170 euro	ACTIV, Bender 25608 euro	PMS, Bender 25700 euro + 6970 euro + 8674 euro
		satele Zastînca, Rudi, Cosăuți și Rublenita cu incidență ridicată a tuberculozei și medicul epidemiolog din Soroca. Ca rezultat al întâlnirii, s-a decis să se intensifice detectarea precoce prin investigarea contactilor pacienților cu TB în aceste localități.			Creșterea gradului de conștientizare prin vizite la domiciliu / consiliere de la egal la egal la 229 de membri de familie / contacti care prezintă un risc sporit de a se îmbolnăvi de TB (209 noi).
Furnizare de informații	30 din 36 de deținuți au fost informați înainte de eliberarea cu privire la drepturile și responsabilitățile lor, necesitatea continuării tratamentului, contactele instituției medicale și medicului ce urmează a fi vizitat după eliberarea pentru continuarea tratamentului, suportul material disponibil pentru pacientul cu TB.				S-a organizat o ședință informativă pentru asistenții medicali (31 persoane) cu scopul informării lor despre trăsăturile psihologice ale pacienților cu TB, comunicarea cu pacienții dificili, menținerea tratamentului pacienților dezavantajați din punct de vedere social *** Ședințe informative privind tuberculoza pentru personalul și deținuții din penitenciarele din Bender Caragas. Participanții (186 de persoane) au fost informați despre metodele de transmitere și prevenire a

Activitățile ONG-urilor în anul 2016	AFI, Chișinău 14046 euro 01.07.2015 - 29.02.2016 26100 euro 01.03.2016 - 31.12.2016 (persoane fără adăpost)	Casa Speranțelor, Soroca 12352 euro	Pas cu Pas, Cahul 11170 euro	ACTIV, Bender 25608 euro	PMS, Bender 25700 euro + 6970 euro + 8674 euro
					tuberculozei, urmate de rulara filmului despre TB. *** 20 din 20 dedeținuți au fost informați înainte de eliberarea despre drepturile și responsabilitățile lor, necesitatea continuării tratamentului; Echipa de proiect a furnizat contacti ale instituției medicale și medicului ce urmează a fi vizit după eliberare pentru a continua tratamentul, suportul material disponibil pentru pacienții cu TB.
Depistare					
Screening la TB	Screening-ul la TB oferit pentru 1350 de persoane fără adăpost (1434 teste de screening); Toți au fost informați despre prevenirea tuberculozei				Screening-ul la TB oferit pentru 58 de persoane fără adăpost; Toți au fost informați despre prevenirea tuberculozei
Urmărirea contactilor		Creșterea nivelului de conștientizare prin vizite la domiciliu la 107 membri de familie / contacti care prezintă un risc sporit de a se îmbolnăvi de TB (91 noi)	Creșterea nivelului de conștientizare prin vizite la domiciliu și întâlniri ale grupurilor de suport pentru 203 de membri / contacti de familie care prezintă un risc sporit de a se îmbolnăvi de TB (203 noi)	Creșterea nivelului de conștientizare prin vizite la domiciliu la 157 membri de familie / contacti care prezintă un risc sporit de a se îmbolnăvi de TB (145 noi)	Au fost informate 229 de contacti, n-au fost investigate. Aceste 229 de contacti au fost informați despre TB-601.

Activitățile ONG-urilor în anul 2016	AFI, Chișinău 14046 euro 01.07.2015 - 29.02.2016 26100 euro 01.03.2016 - 31.12.2016 (persoane fără adăpost 22500 euro)	Casa Speranțelor, Soroca 12352 euro	Pas cu Pas, Cahul 11170 euro	ACTIV, Bender 25608 euro	PMS, Bender 25700 euro + 6970 euro + 8674 euro
Colectarea / transportarea sputei					Sputa colectată de la 3 pacienți cu TB și transportată la instituția medicală pentru investigațiile de evaluare a tratamentului pentru TB.
Referiri					
Legătură cu clinici		69 de persoane din grupurile de risc pentru tuberculoză au fost depistate și investigate la tuberculoză, dintre care 6 au fost diagnosticate pozitiv cu TB. *** În perioada de raportare ONG-ul a desfășurat întâlniri lunare cu personalul medical al centrului de sănătate publică, centrul medicilor de familie, secția ftiziopneumologie, pentru a discuta lista pacienților ce va cădea sub incidența echipei de proiect și soluții la principalele probleme cu care se confruntă pacienții cu risc sporit de întrerupere a	113 de persoane din grupurile de risc pentru tuberculoză (6 HIV) au fost depistate și investigate pentru tuberculoză, dintre care 14 au fost diagnosticate pozitiv cu TB	52 de persoane din grupurile de risc pentru tuberculoză au fost depistate și investigate pentru tuberculoză, dintre care 3 au fost diagnosticate pozitiv cu TB	153 de persoane din grupurile de risc pentru tuberculoză au fost depistate și investigate pentru tuberculoză, dintre care 20 au fost diagnosticate pozitiv cu TB

Activitățile ONG-urilor în anul 2016	AFI, Chișinău 14046 euro 01.07.2015 - 29.02.2016 26100 euro 01.03.2016 - 31.12.2016 (persoane fără adăpost)	Casa Speranțelor, Soroca 12352 euro	Pas cu Pas, Cahul 11170 euro	ACTIV, Bender 25608 euro	PMS, Bender 25700 euro + 6970 euro + 8674 euro
Asistarea și facilitarea transportului		tratamentului. 4 persoane vulnerabile la TB au fost transportate la spital pentru tratamentul TB	Echipa de proiect a avut întâlniri cu primarul din Capaclia / Cantemir pentru a discuta problema a 2 copii dintr-o familie vulnerabilă afectată de tuberculoză care trebuie transportați la centrele de reabilitare a TB pentru copiii din Tirnova pentru recuperarea sănătății. Ca rezultat al întâlnirilor, APL a furnizat combustibil pentru transportul copiilor.		37 pacienți cu TB transportați la instituția medicală pentru investigație; Medicamente pentru TB transportate la instituția medicală din satele Krasnoe, Ciobruți, Frunze, Constantinovca pentru pacienții cu tuberculoză pentru a evita întreruperea tratamentului *** 6 persoane cu TB fără adăpost au fost transportate la instituția medicală pentru investigațiile privind tuberculoza
Însoțire	388 de persoane cu simptome de tuberculoză au fost însoțite la instituții medicale pentru investigarea la TB, dintre care 48 au fost diagnosticate pozitive cu TB				44 de persoane (fără adăpost) cu simptome de tuberculoză au fost însoțite la instituții medicale pentru investigarea TB, dintre care 11 au fost diagnosticate pozitive cu TB.
Suport pentru aderarea la tratament					
Suport în DOT	DOT a fost acordat unui număr de 24 de persoane fără adăpost cu risc crescut de abandonare a tratamentului, dintre care	DOT a fost acordat unui număr de 7 persoane fără adăpost cu risc crescut de abandonare a tratamentului, ce nu			DOT acordat la 26 de pacienți cu TB cu risc crescut de abandonare a tratamentului, care nu pot vizita medicul în fiecare zi (raport) sau

Activitățile ONG-urilor în anul 2016	AFI, Chișinău 14046 euro 01.07.2015 - 29.02.2016 26100 euro 01.03.2016 - 31.12.2016 (persoane fără adăpost)	Casa Speranțelor, Soroca 12352 euro	Pas cu Pas, Cahul 11170 euro	ACTIV, Bender 25608 euro	PMS, Bender 25700 euro + 6970 euro + 8674 euro
	12 au finalizat tratamentul.	pot vizita medicul în fiecare zi. (2 suporteri DOT pentru 10 euro/ lună)			DOT furnizat la 16 pacienți (2536 vizite) în 2016 (date prezentate în timpul interviului) - de ce există această discrepanță și care este corectă? La momentul vizitei, doar 3 pacienți supuși DOT TB
Consiliere la aderare	Asistența pentru aderarea la tratament prin vizite la 67 de pacienți cu TB spitalizați fără adăpost pentru a informa / consilia despre cerințele spitalului, despre aderarea la tratament Rezultat: rezultatele activității în aderarea la tratament în tratamentul TB pentru persoanele fără adăpost: La tratament de TB în 2016 avem 25 de pacienți. Aderarea era de 88%. Rezultatele tratamentului: tratate cu succes - 12, pierdute pentru urmărire - 3, transfer în închisori -3, transfer în spital TB - 2, deces -2, în prezent la tratament - 3. La tratament de TB în	Informare/ consiliere privind aderarea la tratament, întâlniri ale grupurilor de suport la 67 de pacienți cu TB care prezintă un risc sporit de întrerupere / abandonare a tratamentului (44 noi)	Informarea / consilierea privind aderarea la tratament a 56 de pacienți cu TB (56 noi), 2 pacienți pierduți în f / u au fost restabiliți pentru tratament.	Informarea / consilierea privind aderarea la tratament a 197 de pacienți cu TB (134 noi), dintre care 14 pacienți pierduți în f / u au fost restabiliți pentru tratament.	Vizite la domiciliu, educație și consiliere de la egal la egal pentru 180 de pacienți cu TB care prezintă un risc sporit de întrerupere/abandonare a tratamentului (140 noi), 10 pacienți cu TB pierduți la f / u au fost restabiliți pentru tratament. *** Informare / consiliere privind aderarea la tratament pentru 60 de pacienți cu TB fără adăpost (58 noi); *** 11 foști deținuți din 20 de persoane eliberate în perioada de raportare continuă tratamentul tuberculozei pe malul stâng al Nistrului, 8 foști prizonieri sunt căutați de ONG, 1 a părăsit țara pentru totdeauna. (42 de deținuți menționați în datele

Activitățile ONG-urilor în anul 2016	AFI, Chișinău 14046 euro 01.07.2015 - 29.02.2016 26100 euro 01.03.2016 - 31.12.2016 (persoane fără adăpost 22500 euro)	Casa Speranțelor, Soroca 12352 euro	Pas cu Pas, Cahul 11170 euro	ACTIV, Bender 25608 euro	PMS, Bender 25700 euro + 6970 euro + 8674 euro
	<p>decurs de 6 luni (07-12.2015) avem 24 de pacienți. Aderarea la tratamentul TB pentru persoanele fără adăpost a fost de 85%. Rezultatele tratamentului: tratate cu succes - 12, pierdute pentru urmărire - 1, transfer în închisori -2, transfer la tratament pentru anul următor (2016) - 9 persoane.</p> <p>..... 126 deținuți care au început tratamentul au fost conisiliați pentru sporirea aderării la tratament. *** 23 de foști deținuți din 36 de persoane eliberate în perioada de raportare continuă tratamentul tuberculozei pe malul drept al râului Nistru; Din 36, 5 deținuți cu risc de abandonare a tratamentului au fost eliberați din Penitenciarul Rezina (o premisă specială pentru cei care refuză tratamentul TB), dar echipa de proiect</p>				<p>prezentate în timpul interviurilor) Datele prezentate în timpul vizitei: 1378 ședințe de consiliere de la egal la egal (ex-pacienți sunt angajați ca asistenți sociali pentru a oferi consiliere)</p>

Activitățile ONG-urilor în anul 2016	AFI, Chișinău 14046 euro 01.07.2015 - 29.02.2016 26100 euro 01.03.2016 - 31.12.2016 (persoane fără adăpost și persoane cu probleme de sănătate)	Casa Speranțelor, Soroca 12352 euro	Pas cu Pas, Cahul 11170 euro	ACTIV, Bender 25608 euro	PMS, Bender 25700 euro + 6970 euro + 8674 euro
	va încerca să-i convingă să înceapă tratamentul, 8 foști prizonieri sunt solicitați de ONG.				
	Au avut loc 24 de întâlniri la Spitalul Penitenciarului Pruncul (P-16) cu echipe multidisciplinare pentru a discuta despre problemele care pot determina refuzul tratamentului TB și identificarea mecanismelor de soluționare a acestora. Aceste probleme pot fi cauzate atât de factorii legați de tratament (reacțiile adverse, relația medic-pacient), cât și de factorii specifici mediului de detenție (depresia pacienților, conflictele cu alți prizonieri și ofițeri de închisoare etc.).				
Asistență psihologică din partea psihologului calificat	Suport psihologic privind aderarea la tratamentul TB oferit la 132 de deținuți (143 ședințe de consiliere); 6 prizonieri care au refuzat să continue sau au întrerupt tratamentul recomandat de psiholog de 2-3 ori	58 persoane cu TB (150 ședințe de consiliere) și 30 membri de familie (39 ședințe de consiliere)			
Asistență socială și cu mijloace de subzistență					

Activitățile ONG-urilor în anul 2016	AFI, Chișinău 14046 euro 01.07.2015 - 29.02.2016 26100 euro 01.03.2016 - 31.12.2016 (persoane fără adăpost fără adăpost)	Casa Speranțelor, Soroca 12352 euro	Pas cu Pas, Cahul 11170 euro	ACTIV, Bender 25608 euro	PMS, Bender 25700 euro + 6970 euro + 8674 euro
Asigurare cu alimente și îmbrăcăminte	385 de persoane fără adăpost în procesul de depistare a TB au primit haine colectate de ONG		2 pacienți cu TB au fost asistați de membrii echipei pentru a primi lapte în fiecare zi, 28 de pacienți cu TB au primit cu haine și încălțăminte, 2 persoane lemn și cărbune pentru încălzire, 17 copii au primit cadouri de Crăciun, rechizite școlare		9 pacienți cu TB au fost asistați de membrii echipei pentru a cumpăra alimente, medicamente și altele. *** 3 persoane fără adăpost au fost sprijinite cu alimente
Asistență juridică				Asistența juridică acordată la 45 de persoane cu TB de către avocat (226 de ședințe de consiliere).	19 pacienți cu TB au fost asistați de membrii echipei în restabilirea documentelor de identitate / acte juridice necesare pentru primirea ajutorului social pe perioada tratamentului (34 de documente restabilite) *** 27 de pacienți cu TB au fost informați de către echipă cu privire la procedurile legate de restabilirea documentelor care sunt necesare pentru solicitarea asistenței sociale în perioada de tratament, din care 16 persoane au primit documentele

Activitățile ONG-urilor în anul 2016	AFI, Chișinău 14046 euro 01.07.2015 - 29.02.2016 26100 euro 01.03.2016 - 31.12.2016 (persoane fără adăpost 32500 euro)	Casa Speranțelor, Soroca 12352 euro	Pas cu Pas, Cahul 11170 euro	ACTIV, Bender 25608 euro	PMS, Bender 25700 euro + 6970 euro + 8674 euro
		25 de pacienți cu TBC au fost asistați de membrii echipei și au primit sprijin financiar din partea Fondului de Sprijin pentru Suportul Social al Populației.		16 persoane cu TB au fost asistate la recuperarea documentelor necesare pentru solicitarea ajutorului social în perioada de tratament (identitate / documente juridice, obținerea unui permis de ședere fără drept de ședere, obținerea grupei de invaliditate și pensiei etc.)	
Promovare					
Consolidarea capacităților					
Lucru cu lideri comunitari/ instituții comunitare	A fost organizată o întâlnire cu șeful adjunct al Direcției Generale de Asistență Socială din Chișinău pentru a discuta oportunitățile înființării unui grup comun cu direcția sănătate publică pentru elaborarea unui plan municipal pentru intervenții în rândul persoanelor fără adăpost, inclusiv asigurarea accesului la serviciile medicale și sociale existente; S-a organizat o	A fost organizată o întâlnire de lucru pentru asistenții sociali și lucrătorii sociali - membrii Echipei de Suport Local (30 de persoane). Reuniunea a vizat evaluarea activităților echipelor de suport local și în cadrul ei s-a discutat despre cazuri noi de TB, probleme cu care se confruntă pacienții și membrii			

Activitățile ONG-urilor în anul 2016	AFI, Chișinău 14046 euro 01.07.2015 - 29.02.2016 26100 euro 01.03.2016 - 31.12.2016 (persoane fără adăpost 32500 euro)	Casa Speranțelor, Soroca 12352 euro	Pas cu Pas, Cahul 11170 euro	ACTIV, Bender 25608 euro	PMS, Bender 25700 euro + 6970 euro + 8674 euro
	<p>ședință cu adjunctul șefului direcție sănătate publică pentru a discuta problemele legate de sesizarea și examinarea medicală a persoanelor fără adăpost suspectate de TB;</p> <p>*** Au fost organizate două întâlniri cu Coordonatorul Național TB, Coordonatorul pentru monitorizare și evaluare și Coordonatorul TB de la Chișinău pentru a discuta problemele legate de sesizarea și examinarea medicală a persoanelor fără adăpost suspectate de TB; Au fost organizate trei ședințe cu șeful Direcției Generale de Asistență Socială din Chișinău pentru a discuta oportunitățile de deschidere a unei noi locuri de plasare temporară pentru persoanele fără adăpost cu TB, inclusiv asigurarea accesului la serviciile medicale și sociale existente. A fost propus de direcția sănătate publică și direcția asistență socială să</p>	<p>echipei, precum și soluții la aceste probleme.</p> <p>La 7 decembrie 2016 a avut loc o întâlnire de lucru pentru asistenții sociali și lucrătorii sociali - membrii Echipei de Suport Local (31 persoane). Întâlnirea a vizat evaluarea activităților echipelor de asistență locală și în cadrul ei s-a discutat despre cazurile de tuberculoză, problemele cu care se confruntă pacienții și membrii echipei, precum și soluțiile la aceste probleme.</p>			

Activitățile ONG-urilor în anul 2016	AFI, Chișinău 14046 euro 01.07.2015 - 29.02.2016 26100 euro 01.03.2016 - 31.12.2016 (persoane fără adăpost 32500 euro)	Casa Speranțelor, Soroca 12352 euro	Pas cu Pas, Cahul 11170 euro	ACTIV, Bender 25608 euro	PMS, Bender 25700 euro + 6970 euro + 8674 euro
	<p>utilizeze etajul 1 al Spitalului Municipal TB pentru persoanele cu TB aflate în dificultate în tratamentul ambulatoriu - persoane fără adăpost, ex-prizonieri fără adăpost, persoane cu probleme psihice, persoane dependente de alcool / droguri;</p> <p>A avut loc o întâlnire în cadrul direcției sănătate publică din Chișinău cu participarea direcției asistență socială și s-a decis dezvoltarea serviciilor de asistență socială pentru persoanele cu TB aflate în dificultate. Această decizie va fi discutată în cadrul reuniunii CCM și va fi propusă să fie inclusă pentru finanțare din grantul FG.</p>				
Reducerea stigmei					

Activitățile ONG-urilor în anul 2016	AFI, Chișinău 14046 euro 01.07.2015 - 29.02.2016 26100 euro 01.03.2016 - 31.12.2016 (persoane fără adăpost)	Casa Speranțelor, Soroca 12352 euro	Pas cu Pas, Cahul 11170 euro	ACTIV, Bender 25608 euro	PMS, Bender 25700 euro + 6970 euro + 8674 euro
Activități de mobilizare a comunității					
Activități de implicare a comunității			Echipa proiectului a avut 2 întâlniri cu reprezentanți ai APL, instituții de învățământ, primari, medici, asistenți sociali. Reuniunile au avut loc la Cantemir (14.12.2016) și Vulcănești (21.12.2016), iar participanții au discutat despre implicarea comunității în prevenirea și tratamentul tuberculozei.		

INDICATORII DE PERFORMANȚĂ AI PROGRAMULUI

Performanța programului pentru perioada de raportare, în baza celor 6 indicatori de bază raportați în această perioadă este - 105%. Din totalul de 6 indicatori stabiliți pentru raportare către Fondul Global pentru perioada indicată următoarele progrese au fost atinse:

a) mai mult de 100% - 4 indicatori și b) 2 – indicatori sunt atinși, încadrându-se în intervalul: 60%-89%.

Conform ultimelor revizuirii ale condițiilor de raportare din partea Fondului Global, Recipientul Principal a trecut de la raportare semestrială la raportare anuală. Ultimul rating disponibil este pentru semestrul II, 2016 – A2.

Numărul grantului Actualizarea progresului pe grant - Perioada de raportare Actualizarea progresului pe grant - Perioada acoperită Actualizarea progresului pe grant - Numărul	MDA-T-PAS			
	Ciclu:	Semestrial	Numărul	P2-P3
	Data de început:	01-Ian-2016	Data de final :	31-Dec-2016
		P2-P3		

Nr.	Indicatori	Țintele anului 2016 ⁵	Rezultatele obținute în anul 2016 ⁶	Categorii de performanță			Comentarii
				0 - 59%	60 - 89%	> 90%	
1	Numărul și procentul pacienților cu tuberculoză drog-rezistentă (RR-TB și/sau MDR-TB) care au întrerupt tratamentul DOTS-Plus către luna a 6 de	6%	10%	61%			Ținta de micșorare a procentului celor pierduți din tratament către luna a 6 de la demararea acestuia - 6%, însă s-a atins - 10%. 102 pacienți din totalul de 1020 pacienți cu forme rezistente de TB (RR-TB și/sau MDR-TB), care au început tratamentul cu medicamente de linia a doua în semestrul 2, 2015 au fost

⁵ cumulative pe durata programului

⁶ cumulative pe durata programului

	la demararea acestuia				<p>pierduți din supraveghere la 6 luni de tratament.</p> <p>Analiza detaliată al cazurilor care au fost pierdute din supraveghere aflate la tratamentul formelor rezistente de TB, conform diferitor categorii de cazuri, relevă diferențe legate de această rată după cum urmează:</p> <p>a) printre cazurile noi de tratament cu forme rezistente de TB, rata interimară de pierdere din supraveghere reprezintă -7,2% (30/411);</p> <p>b) printre cazurile de TB tratate anterior - 11,8% (72/609);</p> <p>In același timp printre cazurile cu forme rezistente de TB, tratați anterior, rata interimară a celor pierduți din supraveghere diferă pentru tipurile de cazuri, precum:</p> <p>a) caz după eșec, rata este de 3,7% (8/217);</p> <p>b) pentru cazurile de recidivă este de -10,8% (24/221);</p> <p>c) cazurile după pierdere din supraveghere, rata este de 23,4% (40/171).</p> <p>Toate datele de mai sus indică cu privire la necesitatea de a aplica abordări cu niveluri diferite de eforturi și a pachete de intervenții pentru cazurile tratate anterior.</p> <p>Indicatorul a fost atins în mărime de 61%.</p>
2	Numărul și procentul de pacienți noi MDR-TB transferați sau inițiat tratament DOTS Plus in faza de ambulator și au primit stimulente pentru îmbunătățirea respectării tratamentului	624	739	118%	<p>Indicatorul este calculat cumulativ pe an și este realizat în proporție de 118% anual.</p> <p>Pe parcursul perioadei de raportare, 739 (ținta -624) pacienți cu TB - MDR noi transferați la faza de ambulator de tratament care au primit suport motivațional pentru complianța la tratament în perioada de raportare. Indicatorul cantitativ se datorează creșterii numărului de pacienți cu TB MDR înregistrați la tratament de Programul Național. În plus, procedura de raportare si validare pentru malul stâng al Nistrului a fost revizuită, ceea ce a îmbunătățit calitatea colectării datelor si validării lor.</p>

3	Numărul și procentul de pacienți noi TB sensibili transferați sau inițiat tratament DOTS in faza de ambulator, au primit stimulente pentru îmbunătățirea respectării tratamentului (Transnistria)	444	448	101%	<p>Indicatorul este calculat cumulativ pe an și este realizat în proporție de 101% anual.</p> <p>448 pacienți (444) cu TB sensibila au fost înregistrați in programul de oferire a suportului motivațional pentru a îmbunătăți complianța la tratament, in perioada de raportare. În program au fost incluși toți pacienții eligibili. Programul de stimulare din GF este singura sursă de suport motivațional pentru pacienții din Transnistria. În plus, procedura de validare pentru malul stâng al Nistrului a fost revizuită. Coordonatorul regional TB din Transnistria a acceptat cererea ONG-ului din regiune, să aibă acces la informațiile înregistrate de către cabinetele TB locale din regiune privind înregistrarea și includerea pacienților cu TB sensibila în lista de beneficiari eligibili pentru programul de motivare, precum și ca să aibă informație într-un mod mai operativ cu referire la nivelul de aderența la tratament, pentru a interveni prompt pentru problema de aderența la tratament in regiune.</p> <p>Acest indicator s-a îmbunătățit semnificat în raport cu raportarea pentru anul 2015, fiind la acel moment atins la nivel de 62%.</p>
4	Procentul pacientilor cu TB, cazuri noi si recidiva, care au fost testați folosind teste rapide recomandate de OMS în momentul diagnosticării	86%	92%	132%	<p>Indicatorul este realizat în proporție de 132%.</p> <p>15,219 din pacienții cu simptome sau cu semne sugestive de TB, au fost examinați prin Xpert MTB/RIF din totalul de 20,765 pacienții cu simptome sau cu semne sugestive de TB. Angajamentul și înțelegerea semnificației noii tehnologii de către specialistul TB din teritoriile are o influență bună asupra introducerii și aplicării instrumentului de diagnosticare și a procedurii, inclusiv în raioanele, care au început utilizarea acestei metode nemijlocit la ei in raioane, în 2016.</p>

5	Numărul de cazuri de TB DR (RR-TB și/sau MDR-TB), confirmate bacteriologic, notificate	1,368	1,074	78%	<p>Indicatorul este realizat în proporție de 78%. 754 pacienții cu TB rezistentă la medicamente (RR-TB și MDR-TB), confirmată bacteriologic, în comparație cu cele 912 de cazuri estimate pentru perioada de referință (date finale pentru 2015). Tendința de scădere a ratei cazurilor notificate a tuturor formelor de TB, corespunzător aduce o scădere a numărului de cazuri confirmate bacteriologic, rezistente la medicamente, cazuri notificate de TB.</p>
6	Numărul de cazuri notificate cu TB confirmate bacteriologic (nou și recidivă)	2,159	3,028	140%	<p>Indicatorul este realizat în proporție de 140%. 3,028 (așteptările -2,159) de cazuri TB notificate confirmate bacteriologic (noi și retratament).</p>

UTILIZAREA FONDURILOR

Suma debursată (3,316,305.00 Euro) este mai mică în raport cu bugetul programat (3,931,395.00 Euro), deoarece bugetul programat includea suma prevăzută pentru finanțarea extinderii modelului- Centre Comunitare - în toată țara. Din motiv de neaprobare de către FG al extinderii Centrelor Comunitare în toată țara în 2015, suma debursată este ajustată la bugetul revăzut provizoriu de FG. În urma prezentării de către RP a unor date suplimentare către FG privind activitatea centrelor comunitare pentru TB, realizată în 10 raioane, la mijlocul lunii decembrie 2016, pe baza datelor studiului "Auditul managementului cazurilor de MDRTB", decizia finală a FG privind Centrul comunitar de extindere a modelului de centru comunitar în alte 37 de institutii medico-sanitare, au fost comunicate țării la 10 ianuarie 2017. De asemenea, Centrul PAS a prezentat spre aprobare o listă suplimentară de intervenții în cadrul grantului TF NFM 2015-2017 către GF la data de 14.02.2017, în baza economiilor generate ca urmare a creării cu întârziere a centrelor comunitare în cele 37 de locații. Aceste intervenții sunt în conformitate cu obiectivul aplicației NFM aprobată în 2015 de Fondul Global, scopul și obiectivele noului PNCT pentru perioada 2016-2020 șinecesitățile țării. Noua listă cu intervenții a fost aprobată de CNC în cadrul întrunirii din 26.01.2017, care a fost discutată și convenită în prealabil în cadrul grupurilor tehnice de lucru ale CNC, astfel încât suma inițial bugetată în aplicația de țară, va fi debursată în 2017 .

F1: Bugetul și debursările de către Fondul Global - în (€)

